

Vážená paní, vážený pane,

od 1. ledna 2022 nabude účinnosti novela zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSPOD“), provedená zákonem č. 363/2021 Sb., která se dotkne úprav v nárocích na dávky pěstounské péče.

Uvedená novela ZSPOD přináší zásadní změny v systému dávek pěstounské péče a zároveň přináší tři nové dávky (příspěvek při pěstounské péči, zaopatřovací příspěvek opakující se a zaopatřovací příspěvek jednorázový).

Pěstounská péče bude nově rozlišována pro účely dávek pěstounské péče na **zprostředkovanou** a **nezprostředkovanou** pěstounskou péči. Podle typu péče bude vznikat také nárok na odlišné dávky:

A.) Nárok na odměnu pěstouna vzniká v případě zprostředkované pěstounské péče. Zprostředkovanou pěstounskou péčí je dle § 47a odst. 1 písm. b) ZSPOD rozumí:

1. pěstounská péče poskytovaná dítěti osobou pečující po doručení oznámení o vhodnosti této osoby stát se pěstounem tohoto dítěte podle § 24 odst. 2 písm. a) a odst. 3 ZSPOD (zájemce o pěstounskou péči byl krajským úřadem po absolvování odborného posouzení a příprav k přijetí do rodiny zařazen do příslušné evidence a následně vybrán jako vhodný pěstoun pro konkrétní dítě),
2. pěstounská péče na přechodnou dobu (osoba je zařazena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu),
3. pěstounská péče poskytovaná sourozenci dítěte svěřeného do pěstounské péče podle bodu 1, je-li poskytovaná toutéž osobou pečující (zde je pěstounskou rodinu možné považovat za osoby blízké z titulu péče o sourozence a je možné podat návrh přímo na soud, nemusí dojít k „párování“ ze strany krajského úřadu).

Skutečnost podle bodu 1. prokáže osoba pečující dokumentem „**Oznámení o vhodnosti**“, vydaným příslušným krajským úřadem podle § 24 odst. 2 písm. a) a odst. 3 ZSPOD (do 31. 12. 2012 zprostředkování provádělo též MPSV ČR, tudíž oznámení o vhodnosti byla vydávána také ze strany MPSV ČR. Do roku 2000 o zprostředkování rozhodovaly okresní úřady. Zároveň platí, že oznámení o vhodnosti nemá předepsanou formu, **musí však být písemné**. Tedy bude stačit i např. e-mail či jiný dokument, ze kterého bude zřejmé, že kompetentní orgán (KÚ, MPSV do 2013 či okresní úřad do r. 2000) vybral pro konkrétní dítě konkrétní žadatele).

Oznámení o vhodnosti musí osoba pečující ke každému dítěti, kterému poskytuje zprostředkovanou pěstounskou péči, doložit v měsíci lednu 2022, aby nárok na odměnu pěstouna zůstal zachován i po 1. 1. 2022. Tento

dokument je nutné doložit na příslušné kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR dle trvalého pobytu osoby pečující. Stejně tak je nutné informovat příslušné kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR o skutečnosti podle bodu 3., tedy že v případě dítěte, ke kterému není vydáno ze strany krajského úřadu oznámení o vhodnosti, jde o sourozence státem zprostředkovaného dítěte.

Výpočet výše **odměny pěstouna** je nově navázán na násobek minimální mzdy v závislosti na počtu svěřených dětí a jejich zdravotním stavu.

U zprostředkované pěstounské péče tedy náleží nadále odměna pěstouna, ze které jsou odváděny odvody na sociální a zdravotní pojištění a daně z příjmů (viz § 47k ZSPOD), mění se jen její výše.

- B.) Nárok na novou dávku **příspěvek při pěstounské péči** vzniká v případě **nezprostředkované pěstounské péče**. Jedná se o pěstounskou péči, kdy je dítě v osobní péči osoby příbuzné nebo blízké, případně si pěstoun sám dítě vybral a požádal o jeho svěřením do své pěstounské péče. V těchto případech krajský úřad nerozhodoval o zařazení žadatele do příslušné evidence, nedošlo k „napárování“ ke zcela neznámému dítěti a vystavení oznámení o vhodnosti pěstouna ke konkrétnímu dítěti, ale o dítě je pečováno typicky v rámci širší rodiny či komunity.

Všem osobám, které poskytují nezprostředkovanou pěstounskou péči svěřenému nezletilému dítěti, vznikne od 1. 1. 2022 nárok na dávku pěstounské péče příspěvek při pěstounské péči. O tuto dávku si tyto oprávněné osoby mohou od ledna 2022 požádat prostřednictvím tiskopisu předepsaném MPSV ČR. Těmto osobám zároveň zanikne nárok na odměnu pěstouna ve vazbě na svěřené nezletilé nezaopatřené dítě, kterému poskytují nezprostředkovanou pěstounskou péči k 31. 12. 2021.

Příspěvek při pěstounské péči – nová dávka náležející při poskytování **nezprostředkované pěstounské péče** (nejčastěji příbuzenská péče apod.), výše dávky se odvíjí od násobku životního minima v závislosti na počtu svěřených dětí a jejich zdravotním stavu. V případě prarodičů a praprarodičů je násobek nižší. **Tato dávka nebude podléhat odvodům na sociální a zdravotní pojištění a dani z příjmů. Pěstoun tedy nebude z titulu pobírání příspěvku při pěstounské péči zdravotně a sociálně pojištěn a toto je nutné řešit jinými způsoby** (zaměstnání, OSVČ, za určité osoby je plátcem zdravotního pojištění stát, v případě vymezených skutečností jde o tzv. náhradní doby pojištění). V případě, že si nejste jisti, zda od ledna 2022 budete zdravotně a sociálně pojištěni, obraťte se, prosím, na Vaši doprovázející organizaci či OSPOD.

Je-li dítě svěřené osobě pečující v plném přímém zaopatření ústavního zařízení nebo v **osobní péči jiné osoby**, odměna pěstouna ani příspěvek při pěstounské péči za péči o tyto děti **nenáleží**. Stejně tak nenáleží nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Tyto změny skutečností rozhodných pro trvání nároku na dávku, její

výši nebo výplatu je vždy nutné písemně ohlásit na příslušnou pobočku Úřadu práce ČR do 8 dnů.

Dále je nutno uvést, že dávka odměna pěstouna je postižitelná exekučními srážkami. V situaci, kdy je exekutorem vymáhán nějaký dluh, je pak dávka odměna pěstouna posuzována jako stejný příjem, jako třeba plat nebo mzda. V takovém případě může dojít k situaci, kdy dávka odměna pěstouna Vám vyplácena nebude nebo bude vyplácena v nižší výši. Srážkám z jiných příjmů se věnuje ustanovení § 299 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Dle výše uvedeného ustanovení srážky lze provádět též **z dávek** státní sociální podpory a **pěstounské péče**, které nejsou vypláceny jednorázově.

Výpočet srážek mzdy nebo platu při insolvenční řízení je prováděn podle stejných pravidel, jako při exekuci z důvodu přednostní pohledávky.

Nová dávka pěstounské péče – příspěvek při pěstounské péči, kterou upravuje novela ZSPOD účinná od 1. 1. 2022, také dle ustanovení § 299 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podléhá exekučním srážkám. Od 1. 1. 2022 nová dávka příspěvek při pěstounské péči může být vyplácena v nižší výši, než byla vyplácena odměna pěstouna do 31. 12. 2021, proto **je nezbytné v případě exekučního nebo insolvenčního řízení, obrátit se na příslušnou instituci a domluvit se na dalším postupu ve věci srážení dluhu.**

Další změny v dávkách pěstounské péče:

Nárok na **příspěvek při převzetí dítěte** budou mít nově také pěstouni, kteří převzali dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu, a to nejdříve od 1. 1. 2022 či později (jednorázová dávka dle věku dítěte 8 000 - 10 000 Kč na nákup vybavení a ošacení pro převzaté dítě). Pro tyto osoby bude dávka zastropována **maximální výší 40 000 Kč v období posledních 12 kalendářních měsíců** přede dnem podání žádosti o tento příspěvek. **Příspěvek při převzetí dítěte** může být vyplácen stejné osobě na stejné dítě pouze jednou.

Další nové dávky v ZSPOD: zaopatřovací příspěvek opakující se a zaopatřovací příspěvek jednorázový – jsou určeny **pro mladé dospělé vycházející z ústavních zařízení a po ukončení náhradní rodinné péče za splnění podmínek daných zákonem.**

- **Zaopatřovací příspěvek jednorázový činí 25 000,- Kč jednorázově,**
- **Zaopatřovací příspěvek opakující se činí 15 000,- Kč měsíčně a může být vyplácen nejdéle do 26 let věku nezaopatřeného mladého dospělého (typicky po dobu studia).**

Od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2027 **si bude moci mladý dospělý** při splnění podmínek daných zákonem **vybrat**, zda bude v tomto období pobírat příspěvek na úhradu potřeb

dítěte a jeho bývalý pěstoun odměnu pěstouna nebo příspěvek při pěstounské péči nebo bude mladý dospělý pobírat novou dávku zaopatřovací příspěvek opakující se. V takovém případě pak zaniká nárok na dávky pěstounské péče (odměna pěstouna nebo příspěvek při pěstounské péči a příspěvek na úhradu potřeb dítěte).

Od 1. 1. 2028 pak již bude možné pobírat po zletilosti při splnění zákonných podmínek pouze zaopatřovací příspěvek, nebude na výběr mezi dávkami pěstounské péče a tímto zaopatřovacím příspěvkem.